

استراتژی آمریکا برای کنترل روابط ایران و هند

احسان جعفری فر

اندیشکده
روابط بین الملل

استراتژی آمریکا برای کنترل روابط ایران و هند

احسان جعفری فر، کارشناس ارشد روابط بین الملل

کلمات کلیدی: استراتژی سیاسی، سیاست انرژی، برنامه هسته‌ای ایران، خط نوله صلح

اندیشکده روابط بین الملل: در سال ۲۰۰۱، نماینده هند در سازمان ملل، کمالش شارما طی سخنانی در مجمع عمومی تأکید کرد که ادعای هند برای عضویت دائم در شورای امنیت طبیعی است؛ چرا که این کشور بزرگ‌ترین دموکراسی جهان، قدرت اقتصادی رو به رشد و یکی از مهمترین تأمین کنندگان نیرو برای عملیات حفظ صلح است. شوق ملحق شدن به شورای امنیت برای آمریکا به منزله ارسال سیگنال‌های نفوذ بر هند بود چرا که کسب کرسی دائم در اهداف استراتژی کلان سیاست خارجی هند مستلزم کسب حمایت برخی از کشورها از جمله ایالات متحده آمریکا است هرچند عضویت هند در شورای امنیت با چالش‌هایی چون مقاومت چین و روبرو خواهد بود اما باراک اوباما در سفر ده روزه خود در ۱۹ نوامبر ۲۰۱۰ به آسیا از عضویت دائم کشور هند حمایت کرد! حال باید پرسید علی‌رغم اینکه هند برای هفت مرتبه به عنوان عضو غیردائم شورای، 1972-73، 1967-68، 1950-51 امنیت پذیرفته شده است ولی حمایت آمریکا از عضویت دائم او یک ژست سیاست حمایتی بوده است یا واقعا بدنبال این پذیرش بوده است؟ ایالات متحده می‌داند که نمیتواند به تنهایی

عضویت هند را در شورای امنیت تضمین کند و اعضای دیگر نیز باید این عضویت را به رسمیت بشناسند، با این حال آمریکا میتواند از این مطالبه هند یک برگ برای دیگر اهداف خود از جمله کنترل روابط هند با ایران بردارد.

مساله هسته ای ایران و روابط با هند میتواند به مورد توجه غرب در آن برهه زمانی باشد چراکه غرب برنامه هسته ای ایران را صلح آمیز تلقی نمی کرد و ایران با اذعان به اینکه برنامه ی هسته اش صلح آمیز است با غرب دارای اختلافات جدی بود. از آنجا که هند میتواند بعنوان یک گزینه مهم برای ایران در تعقیب برنامه هسته ای اش باشد و با رأی منفی علیه ایران برای تصاحب کرسی دائم شورای امنیت سازمان ملل یک قدم جلوتر بردارد لذا هند برای غرب در این پرونده حایز اهمیت بود. بطور خلاصه میتوان گفت اگرچه ایالات متحده نسبت به عضویت هند در شورای امنیت تمایل نشان می دهد و در مسایلی چون برنامه هسته ای ایران نیز هند ترغیب میشود تا در جهت تسهیل عضویت خود به جانبداری از ایالات متحده پردازد ولی عضویت قطعی این کشور همچنان بعنوان یک خواسته دیرینه پابرجا میماند.

دومین مساله در استراتژی آمریکا دخالت در خط لوله صلح ایران- پاکستان- هند بود. هند و پاکستان با داشتن منابع اندک گاز طبیعی و تقاضای بالای انرژی، در زمره بازارهای هدف ایران به شمار می روند. بررسی و گفتگوها پیرامون راه اندازی خط لوله گاز ایران- پاکستان از سال ۱۹۹۰ آغاز شد و پروژه ساخت خط لوله ایران- پاکستان- هند در سال ۱۹۹۴ مطرح شد. برپایه این طرح، خط لوله گاز ایران به هند از راه خشکی ۲۷۷۵ کیلومتر قرار دارد که ۱۱۵ کیلومتر آن در خاک ایران، ۷۶۰ کیلومتر در خاک پاکستان و ۹۰۰ کیلومتر در خاک هند قرار دارد.

آمریکا آشکارا از نفوذ خود برای منصرف کردن هند از خط لوله صلح استفاده کرده است. کاندولیزا رایس در این زمینه اظهار علنی داشته است که اگر هند از ایران گاز بخرد، کشورش ناراحت خواهد شد. دلایل مخالفت آمریکا با خط لوله صلح این است که طرح مزبور را عامل تقویت نفوذ و جایگاه ایران در خلیج فارس و همچنین به وجود آمدن مزیت خاص رقابتی برای ایران در منطقه می‌شد چون کشورهای عربی فاقد مرز زمینی با پاکستان بودند و ایران یک گزینه مناسب برای تامین انرژی هند محسوب می‌شد، همانطور که هند برای ایران در زمینه انرژی هسته‌ای می‌توانست گزینه‌ی مناسبی باشد، از همین رو استراتژی ایالات متحده این بود که با سیاست گرایش به سوی هند این کشور را به نوعی تطمیع، انرژی اتمی، کند! در دوران ریاست جمهوری بوش موافقتنامه اتمی هند و آمریکا در سپتامبر ۲۰۰۸ عاملی شد برای عدم پیوستن هند به خط لوله صلح ایران- پاکستان- هند. آمریکا با این استراتژی نه تنها دولت هند، بلکه احتمال ملحق شدن چین در آینده را به این خط لوله را ملغی کرد. مقامات آمریکا در سفر خود به هند و پاکستان در سال ۲۰۰۸، نگرانی‌های آمریکا را برای رهبران این کشورها روشن ساختند و در همان حال وعده تحویل هواپیمای اف ۱۶ را دادند. بدین ترتیب میتوان استراتژی ایالات متحده را در کنترل روابط هند و ایران با تکیه بر محدود سازی و انحراف مسیر روابط این دو کشور مورد توجه قرار داد.

برای تهیه محصولات به فروشگاه اندیشکده مراجعه کنید

www.irthink.com

تلفن مرکز یخش: ۰۹۱۲۵۶۴۵۴۶۳

پست الکترونیکی: irtt.ir@gmail.com

www.irthink.com

